

Tazria 5779

Traducere: Magda Kupferberg

Sacrificiile Nașterii

La începutul acestei pericope găsim un grup de legi ce i-au provocat și totodată derutat pe comentatori. Acestea se referă la o femeie ce tocmai a născut. Dacă ea a dat naștere unui fiu, ea este “necurată timp de șapte zile, la fel cum este necurată în timpul menstruației ei lunare.” Trebuie să aștepte apoi încă treizeci și trei de zile înainte de a intra în contact cu obiecte sacre sau să vină la Templu. Dacă ea dă naștere unei fete, ambele perioade de timp se dublează: ea este necurată timp de două săptămâni și trebuie să aștepte încă șaiszeci și șase de zile. Apoi ea trebuie să aducă două ofrande:

Când se vor împlini zilele curățirii ei, pentru un fiu sau pentru o fiică, să aducă preotului, la ușa Cortului Întâlnirii, un miel de un an pentru arderea de tot, și un pui de porumbel sau o turturea pentru jertfa de ispășire. [Preotul] să le jertfească înaintea Domnului, și să facă ispășire pentru ea; și astfel, ea va fi curățită de curgerea sângelui din pântecul ei. Aceasta este legea pentru femeia care naște un băiat sau o fată. (Lev. 12:6–7)

Problemele sunt evidente. De ce trebuie ea să aducă un sacrificiu? Am putea înțelege dacă ar trebui să aducă o ofrandă de mulțumire, oferind *Tazria*, mulțumiri pentru recuperarea sa și pentru copilul ei. Dar nu aceasta este porunca pe care o primește. În schimb, ea trebuie să aducă o ardere de tot – ce este adusă în mod normal pentru o infracțiune gravă – împreună cu o jertfă pentru păcate. Care este însă infracțiunea sa? Tocmai a îndeplinit prima poruncă a Torei “Creșteți și înmulțiți-vă” (Gen. 1:28). Nu a făcut nimic greșit. De ce trebuie să ispășească? Iată câteva sugestii ale comentatorilor:

1. Rabbenu Bahya și Rabbi Shlomo Ephraim ben Aaron Luntschitz (Kli Yakar, 1550–1619), ambii sugerează că ofrandele amintesc de păcatul Evei din Eden și de pedeapsa sa de la Dumnezeu “Voi mări foarte mult suferința și însărcinarea ta; cu durere vei naște copii,” (Gen. 3:16).¹
2. Ibn Ezra, urmărind o sugestie din Talmud spune că femeia, în timpul chinurilor nașterii poate să fi gândit sau să fi exprimat idei care erau un păcat, pe care poate acum le regretă (ca de exemplu jurământul că nu va mai avea relații cu soțul ei).²
3. Nahmanide consideră că sacrificiile erau un fel de “răscumpărare” sau ușurare pentru că a depășit pericolele nașterii, și totodată o formă de rugăciune pentru o recuperare completă.³
4. Sforno susține că femeia s-a concentrat intens pe procesul fizic ce acompaniază nașterea. Ea are nevoie de timp și de aducerea unei ofrande pentru a-și rededica gândurile către Dumnezeu și aspecte spirituale.⁴
5. Rabbi Meir Simcha din Dvinsk afirmă că arderea de tot este precum *olat re’iya*, o ofrandă adusă atunci când veneau la Templu, cu ocazia sărbătorilor de pelerinaj, ca urmare a poruncii “și să

¹ Rabbenu Bachya și Kli Yakar, Comentariu la Levitic 12:6.

² Niddah 31b; Ibn Ezra, Comentariu la Levitic 12:6.

³ Nahmanides, Comentariu la Levitic 12:7.

⁴ Sforno, Comentariu la Levitic 12:8.

nu vii cu mâinile goale înaintea Mea.” (Ex. 23:15). Femeia celebrează capacitatea de a apărea în fața Domnului, la Templu.⁵

Fără a înlătura niciuna din aceste idei, am putea sugera și o altă serie de perspective. Prima se referă la conceptele fundamentale care domină această secțiune a Leviticului, cuvintele *tamei* și *tahor*, traduse de obicei ca (din perspectiva ritualului) “curat / necurat” sau “pângărit/pur.” Este important să subliniem că aceste cuvinte nu au aceeași rezonanță pe care o au în limba română. *Tamei* nu înseamnă impur sau pângărit. Este un termen tehnic și se referă la o condiție care împiedică o persoană să intre în Tabernacol sau Templu. *Tahor* înseamnă opusul, că poate intra.

Ce ar trebui să înțelegem din asta? Tabernacolul și mai apoi Templul erau simboluri ale prezenței lui Dumnezeu pe teritoriul omenesc – în inima taberei, în timpul drumului prin pustiu și în centrul națiunii în vremea monarhiei.

Dar acestea erau doar niște simboluri, căci în monoteism, Dumnezeu este prezent pretutindeni în mod egal. Însăși conceptele de loc și timp sunt metaforice în relația cu Dumnezeu. Nu este ca și cum Dumnezeu este aici mai degrabă decât altundeva, ci noi ca oameni îi simțim prezența aici, mai degrabă decât într-un alt loc. Este esențial așadar ca, dintr-o perspectivă umană, experiența de a fi într-un domeniu sacru era o experiență transcedentală pură.

Dumnezeu este etern. Dumnezeu este spiritual. Noi și universul suntem fizici, iar orice este fizic este subiect al nașterii, creșterii, declinului, decăderii și morții. Acestea sunt lucrurile care trebuie să fie excluse din Sanctuar pentru a avea experiența de a sta în prezența eternității.

Ceea ce ne oprește deci să intrăm în sfințenie este orice ne reamintește nouă sau celorlalți de propria noastră mortalitate: faptul că ne naștem și că într-o zi vom muri. Contactul cu moartea sau chiar cu nașterea are acest efect. Așadar ambele exclud o persoană care a intrat în contact cu acestea din domeniul sacral. Special, deși diferit, procesul de purificare trebuie să fie parcurs atât de cei care au intrat în contact cu un mort (Num. 19:1–22), cât și de o mamă care a născut.

Același lucru este valabil legat de orice ne aduce atenția către latura noastră fizică. De aceea, de exemplu, persoanele care suferă de o boală de piele numită *tzar’aat* (“lepră”), secreții menstruale sau secreții seminale, aveau de parcurs și ele un ritual de purificare. De asemenea, un preot cu un defect fizic era descalificat de a putea fi preot (Lev. 21:16–23) și nu se mai putea apropia de altar pentru a oferi arderile de tot.⁶

Femeia care tocmai a născut era deci *teme’a*, nu din cauza păcatului Evei, ci pentru că nașterea, la fel ca moartea, nu își avea locul în Templu, un spațiu pus deoparte pentru conștientizarea eternității și spiritualității.

Cât despre arderea de tot, aceasta era o reamintire a legământului lui Itzhac, și a animalului adus ca ardere de tot în locul său (Gen. 22:13).

Am mai argumentat și într-un alt loc⁷ că legământul lui Itzhac avea rolul unui protest împotriva puterii absolute pe care părinții o aveau asupra copiilor în lumea antică - *patria potestas*, așa cum era denumit de legea romană. În esență, copilul era privit ca o proprietate a părinților săi. Un tată avea

⁵ Meshekh Hókhma, Comentariu la Levitic 12:6.

⁶ Maimonide face o observație foarte interesantă, că interdicția ca un preot cu un defect fizic să servească în Templu nu avea nicio legătură cu sfințenia per se, dar era legată de percepție: “Pentru că mulțimea nu evaluează omul după adevărata sa formă, ci după perfecțiunea membrilor sale și frumusețea veșmintelor sale, iar Templul trebuie să fie privit cu cea mai înaltă reverență de către toți.” Călăuza rățăciților, III:45

⁷ Jonathan Sacks, *The Great Partnership: God, Science and the Search for Meaning* (London: Hodder, 2011), 177–181.

drepturi legale complete asupra copilului, chiar și în ceea ce privea viața și moartea. Acesta este unul dintre motivele pentru care sacrificiile copiilor erau atât de răspândite în lumea antică.⁸

Tora face un comentariu implicit despre acest lucru, referindu-se la numele dat primului copil de om. Eva îl denumesc Cain – de la cuvântul ebraic care înseamnă “posesie” – spunând „Am căpătat un copil cu ajutorul Domnului!” (Gen. 4:1). Tratează-ți copilul ca o proprietate și s-ar putea să-l transformi într-un criminal: asta este ceea ce implică textul.

Narațiunea legământului cu Itzhac este o declarație pentru totdeauna că părinții nu sunt proprietarii copiilor lor. Întreaga poveste a nașterii lui Itzhac ne trimite în această direcție. El s-a născut când Sara trecuse deja de menopauză (Gen. 18:11), fiindu-i imposibil să aibă copii în mod natural. Itzhac a fost în mod clar un dar special de la Dumnezeu. Ca primul copil evreu, el a devenit un precedent pentru toate generațiile viitoare. Legământul avea rolul de a stabili că copiii îi aparțin lui Dumnezeu. Părinții sunt doar tutorii lor.

Acest lucru, în relație cu primul născut, era de asemenea mesajul primei plăgi în Egipt. Toți primii născuți trebuiau să fie preoți în slujba lui Dumnezeu. Doar după păcatul Vițelului de Aur acest rol i-a fost atribuit tribului lui Levi. Aceași idee se află în spatele ritualului răscumpărării primului născut. Hana și-a dedicat fiul, pe Samuel, lui Dumnezeu, la fel cum a făcut și Manoah, mama lui Samson. O mamă a adus o ardere de tot, la fel ca Avraham, în locul fiului ei. Făcând acest lucru a arătat că ea nu este proprietara copilului, ci doar tutorele său. Aducând această jertfă e ca și cum ar fi zis: “Doamne, știu că ar trebui să îmi dedic copilul complet serviciului Tău. Te rog acceptă această jertfă în locul lui.” Cât despre jertfa de ispășire, este un pasaj rabinic fascinant ce aduce lumină asupra acesteia. Este descrisă o conversație dintre Dumnezeu și îngerii dinaintea creației omului:

Atunci când Atotsfântul, Binecuvântat fie El, a venit să-l creeze pe om, el a creat un grup de îngeri și i-a întrebat: “Sunteți de acord să îl creem pe om după imaginea Noastră?”

Ei au răspuns: “Stăpâne al Universului, care vor fi faptele sale?”

Dumnezeu le-a arătat istoria lunii.

Îngerii au răspuns: “Ce este omul de te îngrijești de el?” [Fie ca omul să nu fie creat]. Dumnezeu i-a distrus pe îngeri.

El a creat un al doilea grup, le-a pus aceeași întrebare, au dat același răspuns și i-a distrus și pe aceștia.

A creat un al treilea grup de îngeri, ei au răspuns: “Stăpâne al Universului, primul și al doilea grup de îngeri ți-au spus să nu-l creezi pe om și nu le-a folosit. Tu nu i-ai ascultat. Ce altceva putem noi spune decât acestea: Universul este al Tău. Fă cum dorești”. Și Dumnezeu l-a creat pe om.

Și apoi a venit generația potopului și apoi generația celor care au construit Turnul Babel, iar îngerii i-au spus lui Dumnezeu: “Oare primii îngeri nu au avut dreptate? Iată cât de coruptă este omenirea.”

Și Dumnezeu a răspuns [Is. 46:4], “Chiar și la bătrânețe și nu mă voi schimba, și chiar și cărunt și tot voi fi răbdător.”⁹

Îngerii se opuneau creației omului pentru că știau dinainte că, dintre toate formele de viață, oamenii erau singurii capabili să păcătuiască și astfel să amenințe lucrarea Creatorului. Pasajul implică faptul

⁸ Despre sacrificiile copiilor vezi și Jon D. Levenson, *The Death and Resurrection of the Beloved Son: The Transformation of Child Sacrifice in Judaism and Christianity* (New Haven, Conn.: Yale University Press, 1995).

⁹ Sanhedrin 38b.

că Dumnezeu știa că oamenii vor păcătui și totuși a persistat în crearea omenirii. Aceasta poate explica aducerea jertfei de ispășire la nașterea unui copil.

Într-o zi copilul va păcătui: “Nu este nimeni pe acest pământ atât de drept, cât să facă doar bine și să nu păcătuiască niciodată” spune Ecleziaștul (7:20). Așadar o mamă aduce o jertfă de izbăvire în avans, pentru orice păcat pe care copilul l-ar putea comite cât timp este încă un copil, ca pentru a spune: “Doamne, tu știai că oamenii vor păcătui, și totuși i-ai creat și le-ai poruncit să aducă noi vieți pe lume. Așadar acceptă această jertfă de ispășire în avans pentru orice rău ar putea face copilul meu.”

Părinții sunt responsabili în legea evreiască pentru păcatele comise de copii. Din acest motiv, când un copil devine bar sau bat mitzva, părintele face binecuvântarea mulțumindu-i lui Dumnezeu “pentru că mă absolve de pedeapsa ce s-ar fi putut abate asupra mea prin intermediul acestuia.”¹⁰

Așadar, sacrificiile pe care o femeie le aduce la nașterea unui copil și perioada pentru care nu poate intra în Templu nu au nimic de-a face cu niciun păcat pe care ea l-ar fi putut comite sau orice “pângărire” prin care ar fi putut trece. Acestea sunt legate, mai degrabă de bazele moralei umane, și totodată de responsabilitatea pe care un părinte și-o asumă pentru comportamentul copilului său, precum și înțelegerea faptului că fiecare nouă viață este un dar de la Dumnezeu.

Shabbat shalom

Pentru mai multe articole ale Rabinului Sacks, vă invităm să vizitați www.rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • Toate drepturile sunt rezervate
Biroul Rabinului Sacks este susținut de The Covenant & Conversation Trust

¹⁰ Genesis Rabbah 63:10.